

Olje- og energidepartementet

Att. Lundberg Heidi

Saksbehandler, innvalgstelefon

Geir Sørmoen, 32266650

Carl Henrik Jensen, 69247049

Kjersti Stenrød, 69247148

Høringsuttalelse til nasjonal ramme for vindkraft på land

Fylkesmannen viser til brev av 1. april 2019 med forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Den nasjonale rammen er et resultat av Norges vassdrags- og energidirektorats arbeid med å kartlegge potensielle områder for vindkraft. Fylkesmennene i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus har tidligere sendt innspill til Miljødirektoratet i dette arbeidet. I den nasjonale rammen som nå er på høring har det blitt gjort en siling av tidligere områder.

Olje- og energidepartementet har bedt om innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Arbeidet med en nasjonal ramme for vindkraft følger opp omtalen i energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016)) som Stortinget sluttet seg til våren 2016 (Innst. 401 S (2015-2016)).

Innspill til de konkrete arealene

Generelle kommentarer

Fylkesmannen mener nasjonal ramme burde omfatte alle former for fornybar kraftproduksjon for å kunne se på den samlede belastningen. Som et minimum burde eksisterende konsesjoner for vindkraft vært inkludert i rammen for å få frem den totale belastningen de ulike områdene vil kunne få. Dette er avgjørende for å kunne mene noe om tåleevnen til de ulike områdene.

Kunnskapsgrunnlaget som foreligger per i dag knyttet til virkningene fra vindkraftanlegg vurderes som utilfredsstillende på de fleste fagområdene, og det bør ikke gis nye konsesjoner før dette er vesentlig forsterket. Det burde dermed vært klarlagt hvor avgjørende nasjonal ramme vil være i enkeltsaker, da det signaliseres at også anlegg utenfor de utpekte områdene kan bli tillatt.

Landbrukets ressursgrunnlag

NVE vurderer at utbygging av vindkraft i Norge generelt medfører begrensede virkninger for landbrukets ressursgrunnlag, og vil normalt ikke legge stor vekt på virkninger for landbruk i konsesjonsbehandlingen. Dersom negative virkninger for dyrka mark og beiteressurser ikke kan avbøtes, vil NVE legge noe vekt på dette i konsesjonsbehandlingen. NVE vil legge vekt på positive virkninger for landbruket der dette er relevant.

Jordvern

Vi forutsetter at det ikke er aktuelt å plassere vindmøller på dyrka mark. Selve fotavtrykket til eventuelle vindmøller vil derfor ikke bidra til nedbygging av dyrka jord. Infrastrukturen som følger med vindmøllene, i form av anleggs-/driftsveier og eventuelt nye kraftledninger, vil imidlertid kunne føre til nedbygging av dyrka og dyrkbar jord. Vi forutsetter at heller ikke tilhørende infrastruktur skal bidra til en slik nedbygging.

Området i Østfold omfatter blant annet store jordbruksarealer, i hovedsak av svært god kvalitet. I en god klimasone er dette nasjonalt verdifulle matkornarealer. I den beste sonen for korn- og grasproduksjon har også den dyrkbare jorda særlig stor verdi. Det er derfor viktig å ikke svekke de gode forholdene for jordbruksproduksjon – verken direkte eller indirekte.

Østfold er et tett befolket fylke med stort arealpress. Store inngrep i skogsområdene kan indirekte bidra til økt arealpress på dyrka mark ved å gi forventning om tillatelse også til annen utbygging i området, og ved at gjenværende skogsområder kan bli «vernet» på bekostning av jordbruksarealer.

Skogbruk

I områder hvor det er behov for bygging eller utbedring av skogsbilveier for utkjøring av tømmer, kan sambruk av drifts- og anleggsveier knyttet til vindkraftanlegg være positivt for skogbruket.

Naturmangfold og friluftsliv

Område 55

Østfold er et arealmessig lite fylke med høy innbyggertetthet. Det er sterkt preget av infrastruktur og menneskelig virksomhet. En hovedutfordring for planleggingen er å kombinere arealbehov for vindkraftutbygging med mål om å bevare områder for friluftsliv og naturopplevelse, leveområder for planter og dyr, landskap og kulturminner. Samtidig må det tas hensyn til befolkningens helse ved å ikke redusere innbyggernes bokvalitet med støv og skyggekast.

Det har historisk sett vært en sterk vektlegging av å sikre de større, høyereliggende utmarksområdene i indre deler av fylket. Dette gjelder en sone øst i fylket, fra Kornsjø i sør og videre nordover gjennom Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødenesfjella. I Østfold kalles disse utmarkene ofte for fjellaområdene. Dette er fylkets relative «villmarksnatur». På fylkesnivå har det fra 1973 vært en gjennomgående målsetting å unngå oppsplitting av og tyngre tekniske inngrep i disse områdene.

Østfold fylkeskommune vedtok i 2012 en regional plan for vindkraft i Østfold. I denne planen er det markert en grense for fjellalandskapet. Vi er kjent med at det har vært dialog mellom Østfold fylkeskommune og Norges vassdrags- og energidirektorat, og at det skal ha blitt avklart at det har vært en intensjon å følge den regionale planens grense for fjellaområdet. Vi forutsetter derfor at den østre avgrensningen av område 55 i nasjonal ramme justeres slik at den tar hensyn til fjellaområdet.

Som omtalt i nasjonal ramme er det mye spredt bebyggelse innenfor område 55. Det er også store areal med dyrka mark. Norges vassdrags- og energidirektorat skriver at det i hovedsak kan bygges relativt små vindkraftverk i området, og at de aktuelle områdene har skogsvegetasjon. I og med at det generelt er relativt lite større naturområder igjen i fylket er det også lite tilgjengelige leveområder for en del arter. Innenfor område 55 vil det kunne oppstå konflikt med leveområder og potensielle leveområder for blant arter som ulv (CR), gaupe (EN), hubro (EN), fiskeørn (NT), trelerke

(NT) og nattravn (LC)¹. Hele det utpekte området ligger innenfor forvaltningsområde for ulv og gaupe. Sør i området kan det også bli konflikt med leveområder for hubro. Fiskeørn, trelerke og nattravn er blant arter hvor vesentlige deler av norsk bestand ligger i Østfold. Disse har leveområder som sammenfaller med potensielle utbyggingsområder for vindkraftverk i området.

Område 54

Den største delen av dette området omfatter Vestfold og Telemark fylke. Den nordlige delen strekker seg inn i Kongsberg kommune og utgjør en del av Skrimfjella. Deler av området er tatt ut på grunn av Skrim- og Sauheradjella naturreservat. Som Fylkesmannen påpekte i høringen til NVE er det i området rundt Myklevannet og Ramsvannet registrert flere rødlistede arter. Det er også registrert flere hekkelokaliteter med sensitive arter i området. Selv om området ikke er omfattet av naturvernområdet har dette området også stor verdi knyttet til viktig naturmangfold.

Videre utgjør Skrimfjella et svært viktig friluftsområde for et stort område som deles av tre fylker. DNT har turisthytter i området som er mye brukt. Og som rapporten selv påpeker består området av store sammenhengende skogsområder og dekker et bredt turområde fra snaufjell til urørt skogsterreng.

Som det er påpekt fra miljødirektoratet og andre høringsuttalelser så består de nordlige områdene i Skrim av viktig naturmangfold og varierte naturtyper. Det som er registrert i dette området er av svært viktig betydning og det kan dermed antas at de områdene hvor det mangler kartlegging også har stor verdi.

Vi mener vurdering av eventuell utbygging av vindkraft må legge større vekt på både direkte og indirekte konsekvenser for jordbruket enn hva NVE legger til grunn i Nasjonal ramme for vindkraft. Området i Østfold omfatter nasjonalt viktige matkornarealer, og vi forutsetter at verken vindmøller, infrastruktur eller nye kraftlinjer vil føre til nedbygging av dyrka eller dyrkbar jord. For skogbruket kan sambruk av drifts- og anleggsveier være positivt. Avslutningsvis viser rammen og høringsinnspillene at det er utfordrende å ta stilling til forslagene grunnet det manglende kunnskapsgrunnlaget. Alle områdene har natur og friluftsverdier som bør ivaretas og som er svært viktig, både lokalt og nasjonalt.

Med hilsen

Gunhild Tuseh Dalaker (e.f.)
avdelingsdirektør

Eli Kristin Nordsiden
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

¹ Angivelser i parentes viser til rødlistekategoriene i Norsk rødliste for arter 2015. CR – kritisk truet, EN – sterkt truet, NT – nær truet, LC – livskraftig.